

Dit kanjerprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin ongewenst gedrag wordt vertoond. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoen afspraken. Tevens fungeert dit document als een antipestprotocol. Wij gaan er vanuit dat kinderen te vertrouwen zijn en dat zij vertrouwen hebben in elkaar en in de leerkrachten.

Waarom dit protocol?

We gaan uit van een wereld van vertrouwen, maar krijgen in de praktijk, bewust of onbewust, helaas te maken met ongewenst gedrag. Met dit protocol willen we onze manier van werken, De kanjertraining, beschrijven. Daarnaast gaan we in op de basishouding van de leerkrachten, kinderen en ouders en geven we de grenzen van het gedrag op Kindcentrum Helmgras aan, met de consequenties.

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maakt ons Kindcentrum bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manieren. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren. Uiteraard zijn er ook verschillende combinaties van petten mogelijk. Belangrijk gegeven is dat het hierbij gaat om coping. De petten zijn hulpmiddelen om op een respectvolle wijze over gedrag te kunnen praten. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen kunnen maken. Kinderen wordt daarmee geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Zolang je drager bent van de witte pet van vertrouwen kun je ook niet zeggen dat de ene combinatie beter is dan de andere combinatie van petten.

Geen dader – slachtoffer

Ons kindcentrum kiest er niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag.

Kortom: je gedraagt je. Deze anderen zijn:

1. Klasgenoten en andere leerlingen op ons kindcentrum
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen
3. Ouders

Wereld van vertrouwen

Het uitgangspunt van de Kanjertraining is dat iedereen handelt vanuit vertrouwen: Kinderen, leerkrachten, ouders. Wanneer je te vertrouwen bent zeg je wat je doet en doe je wat je zegt. Je houdt rekening met jezelf en de ander. Je bent eerlijk: Je doet als de witte pet. Wanneer er iets mis gaat gaan we ervanuit dat dit niet de bedoeling was en wordt de kans geboden om in de wereld van vertrouwen te blijven door uit te laten leggen wat wél de bedoeling was. Is het wél de bedoeling te handelen vanuit de wereld van wantrouwen, wordt het kind hierop aangesproken en wordt er contact met ouders opgenomen. Samen met ouders wordt er gepraat over een oplossing die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Motor en benzine

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan lopende motortjes.” Wanneer je meegaat in het gedrag van een uitdager (motor) geef je de uitdager nieuwe moed ongewenst gedrag te blijven vertonen (je geeft benzine). Laat je de uitdager met rust en ga je niet in het gedrag mee, zal dit stoppen.

Plagen of pesten?

In een ideale wereld is er geen sprake van plagen of pesten, maar helaas is de werkelijkheid wel eens anders. Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf. Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de ‘pester’ niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de

pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen.) Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. Het naleven van de Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet alleen, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje (bemiddeling).
8. Het invullen van het sociogram om de groepsdynamiek in beeld te krijgen. Vanaf groep 5 wordt daarnaast ook de Sociale Veiligheidslijst door de kinderen ingevuld waaruit de leerkracht kan opmaken hoe de onderlinge verhoudingen liggen, of de kinderen zich veilig voelen in de klas en of er sprake is van pestgedrag.
9. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Basishouding -het gedrag van leerkrachten:

- U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.
- U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: “Een goed voorbeeld doet goed volgen.”
- U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur* (= directief: duidelijk, helder en grens stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.
- Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een

goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

- Leerkrachten houden ouders op de hoogte van de situatie in de klas en nemen zo nodig met ouders individueel contact op. Ook ouders hebben de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. Als het gedrag wel vervelend bedoeld is en het kind niet wil meewerken aan een oplossing, wordt contact opgenomen met ouders. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen. Bij fysiek geweld tussen leerlingen onderling zal de school contact opnemen met ouders.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- U oefent zich in zelfbeheersing. Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen. Besef welke boodschap u uitzendt wanneer u zich misdraagt in aanwezigheid van andere kinderen.
- U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind. Wees ervan bewust dat hoe u thuis over anderen spreekt, mede de sfeer in de klas en het handelen van uw kind kan bepalen.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet, in groepsapps en aan het hek/ op het plein. Wees bewust van:
- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) wanneer ouders op dezelfde lijn zitten als de school.

• Een kind kan verschillende petten op hebben en kan in verschillende situaties anders reageren. Op school gaan we uit van goede intenties en handelen vanuit de wereld van vertrouwen. Het uitgangspunt van de Kanjertraining is dat iedereen handelt vanuit vertrouwen: Kinderen, leerkrachten, ouders. Wanneer je te vertrouwen bent zeg je wat je doet en doe je wat je zegt. Je houdt rekening met jezelf en de ander. Je bent eerlijk: Je doet als de witte pet. Wanneer er iets mis gaat gaan we ervanuit dat dit niet de bedoeling was en wordt de kans geboden om in de wereld van vertrouwen te blijven door uit te laten leggen wat wél de bedoeling was.

Kinderen stellen zelf grenzen door:

- Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
- Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
- Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
- Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maakt een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters/ plagers af.
- Zorg ervoor dat jezelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
- Stopt het niet? Weten jij en je maatje geen oplossing? Dan stap je naar de juf of meester toe.

Op social media volg je dezelfde gedragslijn:

Besef dat alles op social media blijvend is. Tips voor de kinderen:

1. Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
2. Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.
3. Spreek met respect over je klasgenoten. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
4. Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.
5. Beheers je op social media. Besef dat alles wat je post blijvend is en je daarmee een beeld van jezelf neerzet.
6. Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op vechtsport.
7. Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.
8. Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan.
9. Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? Dan stop ik daarmee en vraag ik hulp om mezelf op een positieve manier beter te voelen.